

## ברכת אירוסין, והמסתעף בכללי ברכות (ב) ברכות (לה.)

לחזור – רמב"ם הל' אישות (פרק ג' הלכות כ"ג – כ"ד)

- כמה חידושים נמצאים בדברי הרמב"ם הללו?
- מה יש להקשות על הדינים שהזכיר הרמב"ם?
- מה יש להקשות על לשונו?

ומאידך, עי' בשיטת ה"אור זרוע" –

הגהות אשר"י חולין (בצד הרא"ש שם פרק א' סי' ב'), "והשוחט ... קודם השחיטה", ולהלן "מיהו ..."

רמב"ם הל' ברכות (פרק י"א הלכות ה' – ו')

- במה נחלקו הראשונים? למה?

ועי' במקור הדברים –

גמרא פסחים (ז:), "דאמר רב יהודה אמר שמואל ... וזה בראשם"

- מה המה החידושים שנאמרו בגמרא זו?
- אחרי ההתבוננות, מה תמונה בגמרא זו?

ריטב"א מגילה (כא: ד"ה ומאי משמע)

ריטב"א פסחים (ז: ריש ד"ה כל המצות, וד"ה וכתב רי"ט)

מאירי מגילה (כא: ד"ה כבר בארנו במשנה)

- על איזו קושיות דנו הני ראשונים?

[וע"ע – שו"ת נודע ביהודה יורה דעה (מהדורה קמא סי' צ"ג)]

רמב"ם ריש הל' ברכות (פרק א' הלכות ג' – ד' [וטוב לעיין תמילה – הלכות א' – ב'])

- מה יש לדייק בדברי הרמב"ם?
- איך יוצנו דברי הרמב"ם על-פי ריש פירקין –

משנה ריש פירקין – ברכות (לה.)

ובגמרא – כעת, רק תחילת הסוגיא הראשונה, וגם המסקנא –

- ג' תיבות הראשונות בגמרא (ריש לה.)

- (סוף לה.), "אלא סברא הוא ... עד סוף העמוד

## חידושי הריטב"א מגילה (כא):

ו מאי משמע דהאי עובר וכו'. והא דנקיט דעובר ולא נקט קודם, לאשמעינן שלא ישהה בין זרחה למזוה אלא שיעבור מזו לזו לאלתר, וזירושלמי שאם שהה כדי כל הזרחה חוזר ומצרך לפניו.

## חידושי הריטב"א פסחים (ז):

כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. פירשו דלהכי נקיט האי ליטנא ולא נקיט קודם לאשמועינן שלא יתעסק ויתעכזב בין זרחה למזוה אלא א"כ שוהה בדבר מזוה שיכול לשהות אפי' הרבה ואפי' שיחה שהיא מזורכי המזוה אינה הפסק כדאמרינן התם (זרכות מ' א') טול זרוך וכו', אבל אם שח זינתיים דברים בטילים ושהה שלא לצורך כתב הרא"ה ז"ל שאם שהה בין זרחה למזוה בחנם כדי לגמור כל הזרחה חוזר לראש ...

וכתב הרי"ט ז"ל וטעם זה שאמרו חז"ל לצרך על המזוה עובר לעשייתן כדי שימקדש תחלה בזרחה ויגלה ויודיע שהוא עושה אותה מפני מזוה השי"ת, ועוד כי הזרכות מעבודת הנפש וראוי להקדים עבודת הנפש למעשה שהיא עבודת הגוף.

## מאירי מגילה (כא):

כזר בארנו במשנה, שזרחה לאחריה היא תלויה בזמנהג הא זרחה לפניו אין הדבר תלוי בזמנהג אלא מן הדין אע"פ שזכרתי הנהגין זרחה לאחריה פשוטה יותר מלפניה כדכתיב ואכלת וזרכת בזרכת המזוה פשוט יותר שזלפניה כדי שיהיה ניכר שכוונתו למזוה והוא שאמרו כל המזוה כלן מצרך עליהם עובר לעשייתן ר"ל תכף לעשייתן ומטעם זה פי' רבים שתפס בתלמוד לשון עובר ולא תפס לשון קודם מפני שלשון עובר משמע תכף לעשייה וי"מ מפני שלשון עובר משמע כשהדבר שעליו מצרכין הוא לפניו ר"ל המגלה או הלולב והשופר והדומין להם

## שו"ת נודע ביהודה יורה דעה (מהדורה קמא סי' צ"ג)

[סי' צ' – ז"ה פראג א' כ"ב סיון תקל"ו לפ"ק: משוזה – שלום וישע רב לכבוד אהובי הרב המופלא האלוף צמורה. מדבר בשפה צרורה. כבוד מוהר"ר צער נר"ו אצ"ד דק"ק גויטיין יע"א: מכתבו הגיעני וע"ד שאלתו בד"מ הנני משיב על ראשון ראשון. ... בסימנים צ' – צ"ב, דן הנוב"י בג' שאלות הראשונות. ועכשיו, בסי' צ' ג' הוא הגיע לשאלה הרביעית ...]

סי' צ"ג – ועל הרביעית, אשר שאל בנוסח לשם יחוד אשר חדשים מקרוב נתפשט ונדפס בסידורים:

הנה בזה אני משיב עד שאתה שואלני נוסח אמירתו יותר ראוי לשאל אם נאמר כי טוב באמירתו. ולדעתי זה רעה חולה דזורנו ועל הדורות שלפני זמננו שלא ידעו מנוסח זה ולא אמרוהו והיו עמלים כל ימיהם בתורה ובמזוה הכל ע"פ התורה וע"פ הפוסקים אשר דבריהם נובעים ממקור מים חיים ים התלמוד עליהם נאמר תומת ישרים תנחם והם הם אשר עשו פרי למעלה וגדול מעל שמים חסדם. אבל דזורנו הזה כי עזבו את תורת ה' ומקור מים חיים שני התלמודים בצלי וירושלמי לחזוב להם זורות נשברים ומתנשאים ברום לבצם כל אחד אומר אנכי הרואה ולי נפתחו שערי שמים ובעבורי העולם מתקיים אלו הם מחריבי הדור. ועל הדור היתום הזה אני אומר ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם וחסידים יכשלו בהם. והרבה היה לי לדבר מזה אבל כשם שמזוה לומר דבר הנשמע כך מזוה שלא לומר דבר שאינו נשמע וה' ירחם עלינו.

ובגוף דבריו שצריך להוסיף מפיו שעושה הכונה על פי הסוד ... ואני אומר ... די שעושה המזוה לשם מזוה:

ומ"ש מעלתו שטוב להיות הקשר אמין בדיבור ומחשבה ומעשה. הנה אנשי כנה"ג הם תיקנו לנו תפלות וזרכות וליכא מידי דלא רמיזא בנוסח התפלה והזרכה הוא התעוררות הדיבור ומחשבה וכל מזוה שיש זרחה לפניו א"ל לומר שום דבר לפניו רק הזרכה. וכל דבר שאין זרחה לפניו אני נוהג לומר בפני הנני עושה דבר זה לקיים מזוה צוראי וזוה די וא"ל יותר. והכונה הוא רק פירוש המלות וכל התיקונים למעלה נעשים מאלהים ע"י מעשינו.

... כבר גליתני דעתי שיתר טובה השתיקה וישתקע הדבר וגם במחשבה לא יחשוב רק פירוש המלות ובדרך זה ילך צטח ולא יכשל בשום דבר. ויותר מזה אין להאריך בדברים כאלו. ולרוב הערדה אקצר. דברי הד"ש,